

Opgave 2 Schaduwonderwijs

tekst 2

Bijlessen hebben ook een grote keerzijde

(...) Steeds meer Nederlanders zijn hoogopgeleid. Waar in de jaren zestig nog maar een kleine vijf procent van de beroepsbevolking hoogopgeleid was, heeft nu bijna de helft van de Nederlanders een universitair of hbo-diploma. Opleidingsniveau bepaalt tegenwoordig niet langer alleen de kans op een betere baan en meer salaris, maar geeft je ook toegang tot meer diensten als datingservices en verzekeringen, specifiek voor hogeropgeleiden. (...) Dit alles zorgt voor een sterke opwaartse druk in het onderwijs, want steeds meer leerlingen proberen een zo hoog mogelijke opleiding te halen. Voor kinderen uit lageropgeleide gezinnen biedt het onderwijs kansen om te klimmen op de sociale ladder. Bij kinderen uit hogeropgeleide gezinnen is het veelal belangrijk niet af te dalen op die sociale ladder. Maar deze druk heeft ook een keerzijde. Door bijlessen en ander schaduwonderwijs komt regulier onderwijs onder druk te staan. Zo bestaat de kans dat docenten meer vertrouwen op bijlessen, dan op het geven van eigen goed onderwijs. (...) (...) Jeroen Goes, voorzitter van scholengemeenschap Fluvium, geeft leiding aan twintig scholen in de Betuwe. In zijn 25 jaar in het onderwijs heeft hij zelf ervaren dat het schaduwonderwijs een enorme vlucht heeft genomen. (...) Ondanks dat de dorpen binnen zijn

scholengemeenschap erg verschillen van populatie, denkt Goes ook dat ongeveer een kwart van zijn achtstegroepers gebruikmaken van schaduwonderwijs. "Wel of niet naar bijles heeft alles te maken met het geld en ambitieniveau van de ouders." (...)

Naast het eventuele ongunstige effect dat het schaduwonderwijs kan hebben op de kansengelijkheid spelen nog twee andere risico's. Het eerste risico is dat steeds meer leerlingen achterlopen, naarmate meer leerlingen gebruikmaken van schaduwonderwijs. Wanneer een paar kinderen in een klas hier gebruik van maakt, is het effect niet echt te merken. Het wordt pas een probleem als het merendeel van de klas gebruikmaakt van bijles. Net als in de sportieve competitie geldt hier: het voordeel van de één is een achterstand voor de ander. Het tweede risico is iets wat te zien is in landen als Japan en Zuid-Korea, waar het merendeel van de leerlingen al langere tijd schaduwonderwijs volgt: docenten besteden minder tijd en aandacht aan het uitleggen van de lesstof. Ze leunen op het feit dat een merendeel van de klas gebruikmaakt van bijles. Binnen de scholen waar Jeroen Goes leiding aan geeft, komt het zelfs voor dat leerkrachten zelf huiswerkinstituten opzetten en dan hun eigen leerlingen na schooltijd begeleiden. Hij merkt ook op dat er

80 steeds meer scholen zijn die bij het eerste gesprek met de ouders folders meegeven van bijlesinstituten. “Dat vond ik zo raar. Je krijgt toch ook niet

voor je operatie van je behandelende chirurg een folder mee voor de hersteloperatie. (...)”

bron: Tom Roggen, *www.human.nl*, 2021

tabel 1

Percentage leerlingen in het voortgezet onderwijs dat betaald aanvullend onderwijs volgt

netto-maandinkomen ouders in euro's (per inkomensklasse)	percentage leerlingen
tot 2.000	14
2.000 - 2.999	14
3.000 - 3.999	21
4.000 - 5.999	22
6.000 - 7.999	29
8.000 of meer	33

bron: Stichting Cito – SEO Economisch Onderzoek, 2019

Opgave 3 De betekenis van muziek voor Syrische vluchtelingen in Nederland

tekst 3

Muzikale verbindingen tussen Nederland en Syrië

(...)

Mediatisering¹⁾ en digitalisering

Wat (...) opvalt is de cruciale rol van mediatisering en digitalisering. Waar vluchtelingen in het nabije verleden

5 (...) waren teruggeworpen op dure lange-afstandstelefoongesprekken en trage, onbetrouwbare post, hebben vluchtelingen in de jaren tien en twintig van deze eeuw toegang tot smartphones en het internet. Dit

biedt (...) een scala aan mogelijkheden voor constante (video) communicatie met geliefden over grote afstanden. (...) Muziek, films, series, visuele kunst en ga zo door, zijn vrijwel altijd en gratis toegankelijk en stellen mensen in staat om in een nieuwe context culturele verbindingen te maken en

15

20 te onderhouden (...).